Latvijas Vēstnesis
LATVIJAS REPUBLIKAS OFICIĀLAIS IZDEVUMS

Laidiens: 10.10.2002., Nr. 146

Iesniegums

Par parlamentārās izmeklēšanas komisijas darba apkopojuma ziņojumu

Saeimas dok. Nr. 5022, Nr. 5022A

Saeimas Prezidijam

Augsti godātie Saeimas Prezidija locekļi!

Saeimas Parlamentārā izmeklēšanas komisija jautājumā par iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas darījumos Latvijā iesniedz izskatīšanai Saeimā komisijas šā gada 1. oktobra sēdē apstiprināto Parlamentārās izmeklēšanas komisijas jautājumā par iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas darījumos Latvijā Darba apkopojuma ziņojumu.

Lūdzam iekļaut tuvākās Saeimas sēdes darba kārtībā Ziņojumu par Parlamentārās izmeklēšanas komisijas jautājumā par iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas darījumos Latvijā darbu

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas jautājumā par
iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas
2002.gada 3. oktobrī darījumos Latvijā priekšsēdētājs *P. Salkazanovs*

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas jautājumā par iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas darījumos Latvijā

Darba apkopojuma ziņojums

Ziņojums sagatavots, lai sniegtu pārskatu par Parlamentārās izmeklēšanas komisijas jautājumā par iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas darījumos Latvijā darbu kopumā, iepazīstinātu ar komisijas darbības laikā atklātajiem kontrabandas un korupcijas gadījumiem, tos veicinošiem apstākļiem un pasākumiem, kurus īstenojot varētu būtiski samazināt iepriekšminētās parādības mūsu sabiedrībā.

Ziņojumā ir piecas daļas:

1.Ievads

2. Likumdošana

3. Valsts tiesībaizsardzības un kontroles institūciju darba izvērtēšana un analīze

4. Par iespējamiem korupcijas un kontrabandas gadījumiem saņemtās informācijas pārbaude

5. Valsts tiesībaizsardzības un kontroles institūciju vadītāju un viņu pirmās pakāpes radinieku īpašumu atbilstības ieņēmumiem izvērtēšana

6. Secinājumi un ieteikumi

I. Ievads

Saeima 2001.gada 1. novembrī ievēlēja Parlamentāro izmeklēšanas komisiju jautājumā par iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas darījumos Latvijā (turpmāk – komisija). Komisijas sastāvā ir 16 Saeimas deputāti, kuri pārstāv visas Saeimā ievēlētās partijas. Par komisijas priekšsēdētāju ievēlēja Pēteri Salkazanovu, par priekšsēdētāja biedru – Dzintaru Kudumu, par sekretāri – Ingrīdu Ūdri; komisijā darbojās šādi deputāti: Vents Balodis, Valdis Birkavs, Silvija Dreimane, Andrejs Klementjevs, Guntars Krasts, Jānis Lagzdiņš, Valdis Lauskis, Kārlis Leiškalns, Modris Lujāns, Romāns Mežeckis, Linards Muciņš, Andris Šķēle un Māris Vītols.

Pamatojoties uz vienošanos ar Latvijas Republikas ģenerālprokuroru Jāni Maizīti, komisijas sēdēs ar padomdevēja tiesībām piedalījās arī Latvijas Republikas prokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas izmeklēšanas uzraudzības nodaļas virsprokurors Arvīds Kalniņš vai Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas virsprokurore Māra Usāne.

Komisijai visu laiku bija ļoti laba sadarbība ar Pārtikas un veterinārā dienesta direktoru Vinetu Veldri, Galvenās muitas pārvaldes direktoru Kalvi Vītoliņu, Galvenās muitas pārvaldes Kontrabandas apkarošanas centra direktoru Vladimiru Vaškēviču, Drošības policijas priekšnieku Jāni Reiniku, ģenerālprokurora pilnvarotajiem virsprokuroriem Arvīdu Kalniņu un Māru Usāni, kā arī Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes priekšnieku Valdi Pumpuru, kas izveidoja operatīvo grupu komisijā saņemtās informācijas pārbaudei.

Komisijas darbības laikā notika 37 komisijas sēdes, no kurām astoņas sēdes vai sēdes daļas bija slēgtas. Ņemot vērā komisijā izskatāmās informācijas specifiku, visiem komisijas locekļiem bija jāsaņem pirmās kategorijas atļauja pieejai sevišķi slepeniem valsts noslēpuma objektiem. Lai nodrošinātu savas darbības kvalitāti, komisija izstrādāja un apstiprināja tās darbību reglamentējošu nolikumu.

Komisijas pamatdarbības virzieni pārskata periodā bija šādi:

1) likumu un citu normatīvo aktu izvērtēšana;

2) valsts tiesībaizsardzības un kontroles institūciju darbības izvērtēšana un analīze;

3) par iespējamiem korupcijas un kontrabandas gadījumiem saņemtās informācijas pārbaudes organizēšana un pārbaudes rezultātu izvērtēšana;

4) valsts tiesībaizsardzības un kontroles institūciju vadītāju un viņu pirmās pakāpes radinieku īpašumu atbilstības ieņēmumiem izvērtēšana.

Komisijas darbības laikā saņemti un nosūtīti pārbaudei 40 rakstveida un mutvārdu iesniegumi un video un audio ieraksti, t.sk. 22 anonīmi.

Uz komisijas sēdēm informācijas sniegšanai tika uzaicinātas un uzklausītas 23 personas:

1) Zemkopības ministrijas Veterinārā un pārtikas departamenta direktors V. Grapmanis;

2) Pārtikas un veterinārā dienesta direktors V. Veldre;

3) Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektors A. Sončiks;

4) Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora pirmais vietnieks, Galvenās muitas pārvaldes direktors K. Vītoliņš;

5) Galvenās muitas pārvaldes direktora vietnieks A. Runcis;

6) Galvenās muitas pārvaldes Kontrabandas apkarošanas centra vadītājs V. Vaškēvičs;

7) Galvenās muitas pārvaldes Kontrabandas apkarošanas centra vadītāja vietnieks R. Celmiņš;

8) Valsts ieņēmumu dienesta Finansu policijas pārvaldes direktors A. Purmalis;

9) Valsts ieņēmumu dienesta Akcīzes preču pārvaldes direktors Dz. Jakāns;

10) Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Muitas kontroles daļas vecākais inspektors P. Brazēvičs;

11) Valsts policijas priekšnieks J. Rekšņa;

12) Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes priekšnieks V. Pumpurs;

13) Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas biroja priekšnieks V. Briedis;

14) Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas biroja bijušais inspektors N. Margēvičs;

15) Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Organizētās noziedzības un korupcijas apkarošanas biroja priekšnieks L. Bogdānovs;

16) Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Organizētās noziedzības un korupcijas apkarošanas biroja priekšnieka pienākumu izpildītāja L. Cīrule;

17) Drošības policijas priekšnieka J. Reiniks;

18) Drošības policijas Gulbenes reģionālās nodaļas sevišķi svarīgu lietu inspektors A. Začs;

19) Ģenerālprokuratūras Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas virsprokurore M. Usāne;

20) Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas izmeklēšanas uzraudzības nodaļas virsprokurors A. Kalniņš;

21) Ģenerālprokuratūras Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras virsprokurore D. Ušča;

22) Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas priekšsēdētājs K. Leiškalns;

23) 7. Saeimas deputāta K. Leiškalna palīgs M. Mednis.

II. Likumdošana

Jau savas darbības sākumā komisija konstatēja – tās darbu būtiski traucē fakts, ka nav likuma, kas reglamentētu parlamentāro izmeklēšanas komisiju darbu. Piemēram, komisijas darbs bija saistīts ar tās informācijas pārbaudi, kuru personas sniedza par iespējamiem kontrabandas un korupcijas gadījumiem, kā arī nelegālās uzņēmējdarbības

pārbaudi. Tas prasīja neatliekamu pasākumu veikšanu, tādēļ parlamentārās izmeklēšanas komisijām jādod iespēja savā darbā iesaistīt prokuratūras pārstāvjus un izmantot tiesībaizsardzības institūciju izziņas un operatīvās darbības tiesības.

Sakarā ar to 2001. gada 21. novembrī Saeimas Juridiskajai komisijai tika iesniegts lūgums paātrināt likuma "Par parlamentārās izmeklēšanas komisijām" pieņemšanu Saeimā trešajā lasījumā.

Jāatzīmē, ka minētais likumprojekts Saeimas Prezidijam nav iesniegts līdz šim brīdim.

Analizējot kontrabandas cēloņus, komisija secināja, ka valsts amatpersonu darbība vai bezdarbība (t.i., darba pienākumu nepildīšana) rada netiešu valsts atbalstu kontrabandai. Tas nozīmē, ka kontrabanda ir ļoti cieši saistīta ar korupciju. Organizētās noziedzības saistība ar varas struktūrām ir viena no valsts izzagšanas pazīmēm. Tādēļ ļoti svarīgi ir šādi 7. Saeimas laikā pieņemtie likumi:

1) Grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā – lai samazinātu ekonomiskās varas ietekmi uz likumdošanas varu;

2) likums "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" – lai uzlabotu likumdevējas varas, izpildvaras un tiesu varas darbu un samazinātu atsevišķu amatpersonu iespēju bezdarbīgi novērot likumpārkāpumus, kā arī lai nodrošinātu valsts amatpersonu darbību sabiedrības interesēs, novēršot jebkuras valsts amatpersonas, tās radinieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās ieinteresētības ietekmi uz valsts amatpersonas darbību, veicinātu valsts amatpersonu darbības atklātumu un atbildību sabiedrības priekšā, kā arī sabiedrības uzticēšanos valsts amatpersonu darbībai;

3) Grozījumi likumā "Par priekšvēlēšanu aģitāciju pirms Saeimas vēlēšanām" un Grozījumi likumā "Par priekšvēlēšanu aģitāciju pirms pašvaldību vēlēšanām" – lai nodrošinātu arī "ceturtās varas" darbības caurskatāmību;

4) Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likums – lai nodrošinātu visaptverošu amatpersonu deklarāciju pārbaudes un uzraudzības sistēmu, lai kompleksi risinātu korupcijas novēršanas un apkarošanas uzdevumus un lai kontrolētu politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildi.

Lai izvērtētu informāciju par iespējamo atsevišķu amatpersonu iesaisti kontrabandas "piesegšanā", komisija lūdza tiesībaizsardzības institūcijas veikt pārbaudi un izvērtēt atsevišķu valsts amatpersonu un to pirmās pakāpes radinieku īpašuma vērtības atbilstību ieņēmumiem. Pārbaužu rezultāti pierādīja, ka tik ilgi, kamēr persona savus izdevumus varēs attaisnot ar iepriekšējos gados gūtajiem ienākumiem, kuru esamība nav pārbaudāma, slēptu ienākumu gūšana, neatklājot konkrētu avotu, faktiski nebūs pierādāma.

Viens no problēmas risinājumiem varētu būt sākumdeklarēšanas vai tai alternatīvas deklarēšanas sistēmas ieviešana, ar kuras palīdzību pakāpeniski varētu sasniegt rezultātu. Savlaicīgas kontroles iespējas dotu arī obligāta naudas līdzekļu izcelsmes deklarēšana nekustamā īpašuma iegādes gadījumā.

Īstenojot valsts tiesībaizsardzības un kontroles iestāžu darbības kontroli, komisija secināja, ka līdz šim Saeimas komisijas nodarbojušās galvenokārt ar likumu radīšanu, bet nepietiekami ir kontrolēta pieņemto likumu izpilde. Atsevišķas amatpersonas vairākkārt norādīja, ka komisijas darbības laikā ir uzlabojusies iepriekšminēto iestāžu darba kvalitāte, jo tās nepārtraukti atrodas komisijas redzeslokā. Komisijas darbības laikā tika aizturētas lielākās gaļas un tabakas kontrabandas kravas. Tika pieļauta iespēja, ka, komisijai beidzot darbu, varētu samazināties šā darba intensitāte un efektivitāte. Tādēļ komisija ierosina Saeimā izveidot pastāvīgi funkcionējošu komisiju, kas uzraudzītu to iestāžu darbu, kuru pienākumos ietilpst cīņa ar korupciju, kontrabandu un organizēto noziedzību.

Analizējot shēmas, saskaņā ar kurām kontrabandas preces ieplūst Latvijā, un iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas darījumos, komisija konstatēja, ka nepieciešams izdarīt grozījumus vēl virknē normatīvo aktu, par kuriem tiks runāts turpmākajās ziņojuma daļās.

III. Valsts tiesībaizsardzības un kontroles institūciju darba izvērtēšana un analīze

Tā kā ierosinājums izveidot šo komisiju bija balstīts uz Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas biroja inspektora N.Margēviča Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai nodoto informāciju par iespējamu valsts amatpersonu iesaisti gaļas kontrabandā, komisija savu darbību sāka ar to, ka iepazinās un izvērtēja, kā valsts institūcijas kontrolē gaļas un gaļas produktu importu, eksportu, reeksportu un tranzītu. Izpētes rezultātā komisija secināja, ka nepieciešams pārbaudīt arī to, kā valsts institūcijas kontrolē akcīzes preču importu, eksportu, reeksportu un tranzītu un kā tiek veikta muitas garantiju uzskaite un kontrole un muitas maksājumu parādu piedziņa. Analizējot valsts tiesībaizsardzības un kontroles iestāžu darbu, komisija secināja, ka atsevišķos gadījumos darbs netiek veikts pietiekami intensīvi un profesionāli, dažkārt trūkst iekšējās kontroles sistēmas un nav nodrošināta pietiekama informācijas apmaiņa starp iestādēm.

1. Zemkopības ministrija un Pārtikas un veterinārais dienests

Uzklausot Zemkopības ministrijas Veterinārā un pārtikas departamenta direktoru V.Grapmani un Pārtikas un veterinārā dienesta direktoru V.Veldri par kārtību, kādā Zemkopības ministrija izsniedz un anulē atļauju ievest Latvijā gaļu, komisija konstatēja:

1) Pārtikas un veterinārajam dienestam, apsekojot uzņēmumu, kas vēlas ievest gaļu Latvijā, un izskatot tā iesniegto pieteikumu par iekļaušanu gaļas ievedēju uzņēmumu sarakstā, nav pieejama datu bāze par t.s. fiktīvajiem uzņēmumiem, t.i., uzņēmumiem, kurus to formālie dibinātāji nav dibinājuši vai kuru dibināšanai izmantotas citu Latvijas iedzīvotāju pases un paraksti, vai kuri nav atrodami pēc norādītās juridiskās adreses, vai kuri vairāk nekā gadu nemaksā nodokļus. 2001. gada decembrī fiktīvo uzņēmumu reģistrācijas informatīvajā sistēmā bija apkopoti 1378 uzņēmumi, bet minētajā sistēmā esošo informāciju iespējams izmantot tikai operatīvām vajadzībām. Pamatojoties uz Ģenerālprokuratūras Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas virsprokurores M.Usānes teikto, proti, ka pārtikas kontrabanda pamatā tiek organizēta, izmantojot fiktīvas firmas, komisija uzskata, ka visām valsts institūcijām, kas izsniedz atļaujas nodarboties ar atsevišķiem uzņēmējdarbības veidiem, ir nepieciešama pieeja fiktīvo uzņēmumu operatīvās informācijas datiem;

2) saskaņā ar Ministru kabineta 1999. gada 11. maija noteikumu Nr.174 "Kārtība, kādā Latvijā ievedama gaļa" 12. punktu, ja uzņēmums (uzņēmējsabiedrība) pārkāpj vai neievēro šo noteikumu prasības, zemkopības ministrs pēc Valsts veterinārā dienesta priekšlikuma ir tiesīgs svītrot uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) no attiecīgā saraksta. Atsevišķos gadījumos paiet pārāk ilgs laiks no pārkāpuma izdarīšanas dienas līdz dienai, kad uzņēmums tiek izslēgts no gaļas ievedēju uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) saraksta. Tā, piemēram, jau 2001. gada novembrī tiesībaizsardzības iestādes konstatēja, ka SIA "Saknis L" ir iesaistīta likumpārkāpumā, bet no gaļas ievedēju uzņēmumu saraksta tā izslēgta tikai 2002. gada 20. jūnijā.

Lai paātrinātu izslēgšanas procedūru un paredzētu iespēju no gaļas ievedēju saraksta izslēgt arī tās firmas, kuras izdara likumpārkāpumus iekšzemē, komisija jau 2001. gada 26. novembra sēdē ierosināja Zemkopības ministrijai izstrādāt nepieciešamos grozījumus Ministru kabineta 1999. gada 11. maija noteikumos Nr.174 "Kārtība, kādā Latvijā ievedama gaļa". Jāatzīmē, ka līdz šim brīdim tas nav izdarīts.

Komisijas darbības laikā, t.i., kopš 2001. gada novembra, kad gaļu Latvijā drīkstēja ievest 167 uzņēmumi, no saraksta ir izslēgti 6 gaļas ievedēji uzņēmumi. Zemkopības ministrija, 2002. gada 7. augustā veicot gaļas ievedēju uzņēmumu pārreģistrāciju, 44 uzņēmumus nepārreģistrēja, līdz ar to pašlaik Latvijā gaļu drīkst ievest 124 uzņēmumi.

Komisija rūpīgi analizēja arī Pārtikas un veterinārā dienesta Sanitārās robežinspekcijas (turpmāk — PVD SR) datus par gaļas importa, tranzīta un reeksporta muitas procedūrām un secināja, ka, pēc PVD SR datiem, ievestās gaļas apjoms vairākkārt pārsniedz to apjomu, ko norāda Galvenā muitas pārvalde. Tas detalizētāk izklāstīts 2. punktā.

2. Valsts ieņēmumu dienests

Nereti, saņemot un izvērtējot dažādu informācijas avotu sniegtos datus par kādu noteiktu jautājumu, komisija pārliecinājās, ka Galvenās muitas pārvaldes (turpmāk — GMP) rīcībā esošā skaitliskā informācija par preču importu, eksportu, tranzītu un reeksportu stipri atšķiras no pārējo valsts institūciju sniegtās informācijas.

Tā, piemēram, komisija nosūtīja GMP un PVD SR identiskus pieprasījumus sniegt informāciju par cūkgaļas un putnu gaļas reeksportu un tranzītu laika posmā no 2001. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 28. februārim. Iepazīstoties ar saņemto informāciju, tika konstatēta būtiska datu atšķirība. Piemēram, cūkgaļas tranzīts pārskata periodā pēc GMP datiem bija 541 tonna, bet pēc PVD datiem — 48 064 tonnas; mājputnu gaļas tranzīts pēc GMP datiem — 25 218 tonnas, bet pēc PVD SR datiem — 78 913 tonnas.

Pēc komisijas pieprasījuma tika veikta GMP PVD SR datu salīdzināšana. Puses konstatēja, ka GMP un PVD SR datus elektroniski salīdzināt nav iespējams atšķirīgo programmatūru dēļ. Tāpēc komisija šā gada 25. maijā lūdza Ministru prezidentu izveidot darba grupu, lai izstrādātu vienotu vai savstarpēji salīdzināmu datu un informācijas uzskaites sistēmu Valsts robežsardzei, Sanitārajai robežinspekcijai un Galvenajai muitas pārvaldei izmantošanai valsts robežkontroles punktos. Kā informēja Valsts kanceleja, Ministru prezidents uzdevis finansu ministram G.Bērziņam un zemkopības ministram A.Slakterim sagatavot attiecīgu rīkojuma projektu. Diemžēl tikai 2002. gada 15. jūlijā ar Ministru prezidenta rīkojumu minētā darba grupa tika izveidota.

Pozitīvi vērtējams fakts, ka šā gada 3. augustā GMP un PVD SR parakstīja vienošanos "Par kopējā preces pārbaudes akta saskaņošanu". Tas ļaus identificēt konkrēto kravu, izmantojot abu minēto institūciju piešķirtos reģistrācijas numurus. Darba grupai jāturpina strādāt pie jautājuma par kravu identifikāciju pēc transportlīdzekļa valsts reģistrācijas numura, papildinot informācijas sistēmu ASYCUDA, un pie izmaiņām informācijas ievadē datu bāzē *Carnet* TIR režīmā.

Komisijas izbraukuma sēdē Galvenajā muitas pārvaldē GMP direktors K.Vītoliņš informēja, ka no 2002. gada 1. augusta darbu pilnībā sākusi Centrālā muitas informācijas sistēma (turpmāk — CMIS), kas nodrošina muitas reģistrācijas datu vienotu elektronisku reģistrāciju, dod iespēju analizēt VAD un TIR karnetes, starptautisko autopārvadājumu licenču izmantojumu, uzskaita VZA, ZM un LTA atļaujas, atļaujas preču ievešanai/izvešanai pārstrādei, EUR1 sertifikātus, muitas noliktavu turēšanas atļaujas, muitas garantijas, nodrošina atbalstu pēcimporta pārbaudēm, muitas maksājumu uzskaitēm un nodrošina iespēju veikt ar dzelzceļa kravu pārvadājumiem saistīto datu apstrādi un analīzi. K.Vītoliņš paskaidroja, ka CMIS uzskaita muitas pārkāpumus un analizē riska grupas, taču arī tai nav pieejama fiktīvo uzņēmumu reģistrācijas informatīvā sistēma.

Lai gan CMIS ieviešana ir pozitīvi vērtējams fakts, komisija, analizējot par datu reģistrāciju robežkontroles punktos saņemto informāciju, secināja, ka datu nesakritība konstatēta arī Terehovas, Grebņevas un Vientuļu robežkontroles punktos, kur atšķirīgi dati ir robežsardzei, muitai un Sanitārajai robežinspekcijai. Tādēļ komisija uzskata, ka CMIS ir jāuzlabo, nodrošinot jau iepriekšminēto iespēju elektroniski salīdzināt robežsardzes, muitas un Sanitārās robežinspekcijas rīcībā esošos datus un papildināt CMIS operatīvā riska datu bāzi ar fiktīvo uzņēmumu reģistrācijas informatīvās sistēmas datiem.

Pēc Valsts ieņēmumu dienesta sniegtās informācijas, lielākie nodokļu parādnieki ir SIA "Dinaz nafta" (tagad — SIA "Agalas"), SIA "Zemgales degviela", SIA "Jelgavas nafta", SIA "Zepoils", kuru nodokļu (pievienotās vērtības un akcīzes nodokļa) parādi valstij sasniedz vairākus desmitus miljonu latu. Šo firmu galvinieki ir AAS "Ergo Latvija", AAS "Baltikums" un AAS "AK Alianse". Izvērtējot Valsts ieņēmumu dienesta darbu ar galviniekiem attiecībā uz parāda piedziņu, komisija konstatēja, ka darbs nav organizēts operatīvi. SIA "Dinaz nafta" gadījumā Valsts ieņēmumu dienestam bija nepieciešami vairāk nekā divi mēneši, lai nosūtītu prasību un dokumentus, kas pierāda parāda esamību galviniekam. Tik ilgstoša dokumentu noformēšana rada iespēju ierosināt lietu par galvinieka maksātnespēju, un rezultātā valsts budžets zaudē iespēju iekasēt vairākus miljonus latu.

Ņemot vērā teikto, komisija uzskata, ka Valsts ieņēmumu dienestā ir jāuzlabo nodokļu parādu piedziņas darba operativitāte. Tikai pēc komisijas sēdes, kurā atkārtoti tika skatīts šis jautājums, Valsts ieņēmumu dienests nopietni pārskatīja galvinieku sarakstu un vairākus galviniekus svītroja no šā saraksta.

Analizējot kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests izsniedz licences darbībai ar akcīzes precēm, Akcīzes preču pārvaldes direktors Dz.Jakāns paskaidroja, ka vislielākā riska zona darbībām ar akcīzes precēm esot naftas produktu aprite. Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektors A.Sončiks komisijas sēdēs vairākkārt uzsvēra — lai samazinātu naftas produktu kontrabandu, nepieciešams izslēgt no naftas produktu aprites vairumtirdzniecību kā aprites veidu vai arī ir jānosaka lielāka valsts nodevas likme.

Lai novērtētu valsts budžeta zaudējumus, ko rada kontrabandas ceļā ievestu preču realizācija Latvijā, komisija lūdza Finansu ministriju iesniegt pārskatu par nodokļu iekasējumu laika posmā no 1998. gada 1. janvāra līdz 2001. gada 30. jūnijam pa nodokļu veidiem, norādot, kā nodokļu likmju izmaiņas ietekmējušas nodokļu ieņēmumus pārskata periodā. Salīdzinot Finansu ministrijas iesniegtos datus ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem par iekšzemes kopprodukta pieaugumu, komisija konstatēja, ka valsts iekasēto nodokļu apjoms nepieaug adekvāti iekšzemes kopprodukta pieaugumam, tādēļ komisija lūdza Latvijas Banku sniegt atzinumu par budžeta ieņēmumu pieauguma neatbilstību iekšzemes kopprodukta pieaugumam. Latvijas Banka detalizēti analizēja lielākos nodokļus — sociālās apdrošināšanas iemaksas, pievienotās vērtības nodokli un akcīzes nodokli. Savā atzinumā Latvijas Banka norāda vairākas cēloņu grupas, kas noteica nodokļu ieņēmumu samazināšanos salīdzinājumā ar iekšzemes kopproduktu:

1) nodokļu ieņēmumus ietekmē valdības politika, kas vērsta uz nodokļu sloga samazināšanu, proti, nodokļu likmju pazemināšana (sociālās apdrošināšanas iemaksas, nekustamā īpašuma nodoklis, muitas nodoklis) un jaunas nodokļu atlaides un atvieglojumi (uzņēmumu ienākuma nodoklis);

2) pieauguši atsevišķu nodokļu parādi (īpaši PVN un akcīzes nodokļa parādi);

3) atsevišķās jomās pieaudzis ēnu ekonomikas īpatsvars. Nopietnas problēmas ir ar naftas produktiem noteiktā akcīzes nodokļa iekasēšanu; šeit galvenais cēlonis varētu būt naftas produktu kontrabandas apjoma pieaugums. Kontrabandas nodarītie zaudējumi valsts budžetam ir 30 miljoni latu gadā no neiekasētā akcīzes nodokļa naftas produktiem.

Komisija, izvērtējot Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora A.Sončika viedokli un Latvijas Bankas atzinumu, ierosina Ministru kabinetam izdarīt grozījumus 2000. gada 5. septembra noteikumos Nr.311 "Naftas produktu (degvielas) aprites noteikumi" — izslēgt naftas produktu (degvielas) vairumtirdzniecību kā naftas produktu aprites veidu vai palielināt valsts nodevas likmi līdz 50 000 latu.

Lai analizētu Valsts ieņēmumu dienesta Finansu policijas pārvaldes (turpmāk — FPP) darbu, komisija lūdza Ģenerālprokuratūru iesniegt izziņu par tās veiktās FPP pārbaudes rezultātiem. Ģenerālprokuratūra, veicot pārbaudi, konstatēja, ka:

1) FPP vadība nav nodrošinājusi operatīvās darbības kontroli atbilstoši Operatīvās darbības likuma 34. panta ceturtajai daļai, kas paredz, ka kontroles kārtību operatīvās darbības iestādēs nosaka šo iestāžu vadītāji, kuri ir personiski atbildīgi par pakļauto struktūrvienību darba organizāciju saskaņā ar iepriekšminēto un citiem likumiem;

2) neraugoties uz FPP rīcībā esošajiem VID auditpārbaužu atzinumiem par konkrēta uzņēmuma izvairīšanos no nodokļu nomaksas un norādi uz Krimināllikumā paredzēta noziedzīga nodarījuma sastāvu, FPP tos neizvērtē un nepieņem procesuālos lēmumus Kriminālprocesa kodeksa 109. panta kārtībā;

3) FPP darbinieki vairākos gadījumos nepamatoti pieņēmuši lēmumus par atteikšanos ierosināt kriminālllietu nozieguma sastāva trūkuma dēļ;

4) FPP Izziņas daļas inspektori prokuroru rakstveida uzdevumus izpilda ar novēlošanos, dažos gadījumos pat vairāku mēnešu laikā tā arī neuzsākot izmeklēšanas darbības;

5) FPP darbinieku konstatētie pārkāpumi un fakti ne vienmēr tiek izmantoti, lai sāktu operatīvos pasākumus krimināli sodāmu nodarījumu atklāšanai valsts ieņēmumu sfērā. Tā, piemēram, jau 2001. gada 5. martā FPP inspektori konstatēja, ka SIA "Viats" iegādātā saldētas gaļas produkcija tiek glabāta bez pavaddokumentiem, bet gaļas produkcijas piegādātāji ir fiktīvi uzņēmumi, no kuriem viens — SIA "Galants KS" — turpinājis piegādes arī pēc tā vienīgā dibinātāja un direktora nāves ar viņa vārdā parakstītiem dokumentiem. Par to tika ziņots FPP Operatīvā darba daļas priekšniekam I.Bundzim. Taču iespējamo uzņēmējdarbības pārkāpumu noskaidrošana netika uzsākta ne operatīvā, ne procesuālā ceļā līdz 2001. gada septembrim, kad 14. un 17. septembrī Pārtikas un veterinārā dienesta darbinieki saldētavā atrada SIA "Viats" piederošu saldētu gaļu ar viltotu marķējumu, kura iegādāta no tiem pašiem fiktīvajiem uzņēmumiem, kas bija SIA "Viats" piegādātāji jau 2001. gada martā. Vairāk nekā astoņus mēnešus pēc Krimināllikumā paredzētā noziedzīgā nodarījuma atklāšanas, t.i., tikai 2001. gada 15. novembrī pēc prokuratūras norādījuma tika ierosināta kriminālllieta.

Izvērtējot Ģenerālprokuratūras veiktās FPP pārbaudes rezultātus, komisija secināja, ka negodīgiem uzņēmējiem gūt peļņu, izmantojot fiktīvu uzņēmumu kontus bankās, palīdz likumdošanas aktu nosacījumi, jo atbildīgs par pievienotās vērtības nodokļa nomaksu ir tikai tas uzņēmums, kura kontā pārskaitīts iemaksātais PVN priekšnodoklis. Uzņēmums, kurš noformējis preču iegādi un pievienotās vērtības nodokļa priekšapmaksu ar fiktīvu firmu, neuzņemas nekādu atbildību par darījumu un pat iegūst tiesības saņemt no budžeta PVN pārmaksas summu, ja vien kriminālllietas izmeklēšanas ceļā neizdodas pierādīt apzināti noziedzīgu rīcību, veicot saimniecisku darījumu ar neeksistējošu firmu. Tādējādi tiek veicināta arī kontrabandas ceļā ievestu preču iegāde par skaidru naudu. Turklāt likumdošanas akti neaizliedz kredītiestādēm vienas dienas laikā veikt finansu darījumus — iemaksas, pārskaitījumus un skaidras naudas izmaksas dažādu darījumu partneru starpā, ja viņi par to vienojušies, bez skaidras naudas. Tas atvieglo beznaudas iemaksas, pārskaitījumus un izmaksas no fiktīvo uzņēmumu banku kontiem.

Lai ierobežotu fiktīvo firmu darbību, FPP direktors A.Purmalis ierosināja veikt pastiprinātu pārbaudi vēl pirms uzņēmumu reģistrēšanas Uzņēmumu reģistrā — gan noskaidrojot un aptaujājot uzņēmumu dibinātājus, gan arī pārbaudot dibināmā uzņēmuma juridisko adresi un statūtkapitālu. Lai ierobežotu iespēju pārskaitīt naudu caur kontiem, kuri nav reģistrēti Valsts ieņēmumu dienestā, A.Purmalis ierosina ieviest vienotu norēķinu kontu uzskaiti, kur tiktu atspoguļoti dati par Latvijas rezidentu atvērtajiem kontiem Latvijas bankās. Lai nodrošinātu lielu konteineru un kravas automašīnu pārbaudi, muitas vajadzībām nepieciešams iegādāties rentgena aparātus, bet muitas darba kontrolei paralēli videonovērošanas sistēmām jānodrošina arī vienotu svara rādītāju atspoguļošana videonovērošanas sistēmās, kas ļautu fiksēt tranzītā braucošas automašīnas svaru, iebraucot Latvijā un izbraucot no Latvijas.

Komisija iepazinās ar VID ģenerāldirektora A.Sončika sniegto informāciju par VID modernizācijas projekta ietvaros 2001. gadā izstrādāto vienotas videonovērošanas sistēmas (turpmāk — VVNS) izveides projektu. VVNS projekta realizācijas kopējās izmaksas ir Ls 1 535 050. VID 2002. gada budžetā VVNS projekta daļējai realizācijai bija paredzēts finansējums Ls 807 009. Šā projekta realizācija ir apturēta sakarā ar videonovērošanas sistēmu un paša projekta nodošanu Iekšlietu ministrijai. VID valdījumā esošas videonovērošanas sistēmas kopējā bilances vērtība ir Ls 227 624, VVNS projekta dokumentācijas vērtība — Ls 17 818. Tā kā videonovērošanas sistēmu un VVNS projekta dokumentācijas nodošana Iekšlietu ministrijas valdījumā un projekta tālākā realizācija ir saistīta ar VID finansu resursu pārdali, Starptautiskajai rekonstrukcijas un attīstības bankai (turpmāk — Pasaules banka) tika lūgta atļauja nodot Iekšlietu ministrijai aizdevuma līdzekļus, kas paredzēti kontrabandas apkarošanas aktivitātēm, t.i., VVNS ieviešanai. Lūgums tika pamatots ar to, ka turpmāk Latvijā VVNS projektu realizēs un uzturēšanu administrēs Valsts robežsardze, kas atrodas Iekšlietu ministrijas pakļautībā.

No Pasaules bankas VID saņēma atbildi, ka saskaņā ar savām vadlīnijām banka nevar finansēt Iekšlietu ministrijai pakļautās Valsts robežsardzes funkcijas no līdzekļiem, kas paredzēti nodokļu un muitas administrēšanas funkciju uzlabošanai. Līdz ar to Pasaules banka nevar izdarīt grozījumus aizdevuma līgumā Nr.4416 LV "Valsts ieņēmumu dienesta modernizācijas projekts".

Izvērtējusi VID ģenerāldirektora A.Sončika sniegto informāciju, komisija ir neizpratnē par finansu ministra rīcību, proti, izskatīšanai valdībā tika iesniegts Ministru kabineta rīkojuma projekts, kas paredz, ka Valsts ieņēmumu dienests nodod valsts kustamo mantu — VVNS projekta dokumentāciju (kopējā bilances vērtība Ls 17 818) un videonovērošanas sistēmas (kopējā bilances vērtība Ls 227 623,76) — Iekšlietu ministrijas valdījumā.

3. Valsts policijas Galvenā kriminālpolicijas pārvalde

Komisija vairākkārt uzklausīja Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas biroja (turpmāk — EPB) priekšnieka V.Brieža informāciju par EPB darbu kontrabandas apkarošanas jomā. Kā objektīvu problēmu valsts mērogā V.Briedis norādīja to, ka cīņa ar kontrabandu nevar būt efektīva, ja par kontrabandas apkarošanu ir atbildīgas 8—9 institūcijas. Šīs institūcijas nav ieinteresētas dalīties ar informāciju un uzņemties iniciatīvu, lai nesaņemtu pārmetumus, ka pašas neko nedara kontrabandas apkarošanas jomā. Vienlaikus V.Briedis informēja, ka cīņa ar kontrabandu saskaņā ar Eiropas Savienības prasībām nav EPB pienākums. Viņš uzskata, ka EPB kompetencē vajadzētu būt tikai noziegumiem, kas saistīti ar autortiesību pārkāpšanu, datornoziegumiem un nelegālās naudas legalizāciju.

Izvērtējot EPB un citu to institūciju darbu, kuru pienākumos ietilpst kontrabandas apkarošana, komisija secināja, ka nepieciešams noteikt vienu par kontrabandas apkarošanu atbildīgu institūciju, vienlaikus novēršot kompetences dublēšanos un jau tā nepietiekamo resursu nelietderīgu izmantošanu.

Analizējot Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Organizētās noziedzības un korupcijas apkarošanas biroja (turpmāk — ONKAB) darbu kontrabandas apkarošanas jomā, ONKAB vadītājs L.Bogdānovs ierosināja izdarīt grozījumus Operatīvās darbības likumā, paredzot slēptās novērošanas un slēptās noklausīšanās materiālu pielīdzināšanu lietiskajiem pierādījumiem krimināllietās. Šāds priekšlikums tika iekļauts Operatīvās darbības likuma grozījumos, taču Saeima ar balsu vairākumu to noraidīja. L.Bogdānovs norādīja, ka pie krimināltatbildības vajadzētu saukt arī juridiskās personas, — tas ļautu krimināllietā vērsties pret attiecīgās juridiskās personas īpašumu.

4. Ģenerālprokuratūras Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests

Analizējot Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta darbu, jāatzīmē, ka galvenā problēma ir šāda — Latvijā nav izdevies izveidot efektīvu korupcijas un kontrabandas apkarošanas sistēmu. Turklāt nav radīti apstākļi apšaubāmā veidā vai noziedzīgi iegūtu naudas līdzekļu aprites ierobežošanai.

Kontrabandu veicina šādi apstākļi:

1) fiktīvās firmas. Ar fiktīvo uzņēmējsabiedrību (reģistrētu uz nozaudētu, nozagtu, viltotu dokumentu pamata) starpniecību tiek legalizēti kontrabandas ceļā ievestie, kā arī valsts iekšienē nozagtie materiāli (metāls, kokmateriāli), no valsts budžeta tiek izkrāpts pievienotās vērtības nodoklis, tai pašā laikā netiek iekasēti arī citi nodokļi. Iespējamie risinājumi:

a) jāpilnveido komercuzņēmuma reģistrācijas procedūras — jāparedz iespēja noraidīt reģistrāciju, ja rodas pamatotas šaubas par dibinātāja rīcībā esošo līdzekļu likumīgu izcelsmi,

b) pirms reģistrācijas jāparedz iespēja Iekšlietu ministrijas sodīto personu reģistrā pārbaudīt personu atrašanās vietu vai atspoguļot Iedzīvotāju reģistrā ziņas par personu atrašanos brīvības atņemšanas vietās,

c) ārzemniekus, kuri reģistrē uzņēmumu, pārbaudīt, izmantojot vīzu reģistru un robežsardzes rīcībā esošo valstī iebraukušo personu reģistru, jo konstatēti gadījumi, kad reģistrācijas dokumentus parakstījušas personas, kuras nemaz nav atrodamas Latvijā;

2) Valsts ieņēmumu dienestā nereģistrētie konti. Veicot darījumus ar Valsts ieņēmumu dienestā nereģistrētu kontu starpniecību, uzņēmējsabiedrības slēpj ziņas no VID, tādēļ VID nespēj reāli kontrolēt darījumus un iekasēt nodokļus. Saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām" nodokļu maksātājam jāsniedz VID ziņas par grozījumiem reģistrācijas datos gadījumos, kad to nosaka likums, taču uzņēmējsabiedrības atvērtie konti neietilpst reģistrācijas datu jēdzienā. Lai izslēgtu darījumus ar VID nereģistrētiem kontiem, iespējami divi risinājumi:

a) izveidot vienotu kontu reģistru. Jāatzīmē, ka šāds vienots kontu reģistrs funkcionē Francijā centrālās bankas pārziņā,

b) izdarīt grozījumus Kredītiestāžu likumā, paredzot, ka kredītiestādes norēķinu konts ir izmantojams tikai pēc tam, kad saņemts VID apliecinājums par šā konta uzskaiti. Šajā gadījumā pienākums paziņot VID par nodokļu maksātāja atvērto kontu gulstas uz kredītiestādi.

Kā cīņā ar kontrabandu aktuālu problēmu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta priekšnieka vietnieks A.Lieljuksis norāda to, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk — KNAB) likumā definētajā korupcijas jēdzienā subjekts ir nepamatoti sašaurināts un reducēts vienīgi uz valsts amatpersonām. Tas ir pretrunā ar Latvijas ratificēto Krimināltiesību pretkorupcijas konvenciju, atbilstoši kurai korupcijas subjekts ir ne tikai publiskā, bet arī privātā sektora amatpersonas. Lai nodrošinātu efektīvu KNAB darbību, A.Lieljuksis ierosina

izveidot visaptverošu amatpersonu deklarāciju pārbaudes un uzraudzības sistēmu, datorizējot deklarācijas un sākotnējo pārbaudi veicot ar speciālas datus salīdzinošas programmas palīdzību.

Detalizētāk komisija analizēja sakarā ar SIA "Sala" noliktavās aizturēto gaļu ierosinātās krimināllietas izmeklēšanas gaitu.

Tiesībaizsardzības institūciju rīcībā jau pirms gada bija informācija par gaļas kontrabandu, kas tika veikta, izmantojot fiktīvu tranzītu no Eiropas uz Krieviju un citām bijušajām Padomju Savienības republikām *Carnet* TIR režīmā. Pēc komisijas rīcībā esošās informācijas, līdzīgā veidā kontrabandas gaļa tika ievesta SIA "Sala" noliktavās Rīgā, Traleru ielā 2a, kuras no 2001. gada 21. marta iznomā SIA "MT" un no 2001. gada novembra — arī SIA "Olita". Šogad no 13. maija līdz 15. maijam Kontrabandas apkarošanas centra darbinieki, kopā ar pārtikas un veterinārā dienesta darbiniekiem pārbaudot gaļas uzglabāšanu noliktavās Traleru ielā 2a, tajā skaitā saldētājkamerās Nr.9 un Nr.10, konstatēja, ka tur tiek uzglabātas gandrīz 800 tonnas Latvijā nelikumīgi ievestas gaļas bez izcelsmes dokumentiem, kā arī bez pavaddokumentiem, kas apstiprinātu šīs gaļas legālu pārvietošanu pāri Latvijas Republikas muitas robežai.

Komisijā tika saņemta informācija, ka šīs krimināllietas virzību mēģinās ietekmēt. Minētā informācija par iespējamu koruptīvu darījumu saistībā ar Mangaļsalā aizturētās gaļas lietas izmeklēšanu nekavējoties tika nodota pārbaudes veikšanai Drošības policijai, un šā gada 4. jūlijā Drošības policijai tika nosūtīta arī videokasete, kurā it kā bija fiksēts naudas nodošanas fakts. Mēģinājumu ietekmēt šīs krimināllietas izmeklēšanas gaitu apliecina arī aizdomās turētās O.Tarakanovas teiktais, kas tika atspoguļots plašsaziņas līdzekļos.

Īstenojot konkrētās krimināllietas izmeklēšanas gaitas parlamentāro uzraudzību, komisija 3. jūnijā uzklausīja Kontrabandas apkarošanas centra vadītāju V.Vaškēviču, 10. jūnijā — Pārtikas un veterinārā dienesta direktoru V.Veldri, Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoru A.Sončiku un Kontrabandas apkarošanas centra vadītāju V.Vaškēviču, 7. augustā — Ģenerālprokuratūras Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras virsprokurori D.Ušču, 13. augustā — Kontrabandas apkarošanas centra vadītāja vietnieku R.Celmiņu un Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas biroja priekšnieku V.Briedi un konstatēja, ka:

1) tik liela apjoma kontrabandas kravu uzglabāšana — šīs kravas atzītas par lietiskajiem pierādījumiem krimināllietā — valstij rada lielus zaudējumus;

2) lēmuma pieņemšanu par rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem palēnināja tas, ka vairākkārt tika veiktas ekspertīzes, kas neatbilda Kriminālprocesa likuma prasībām;

3) valsts tiesībaizsardzības un kontroles institūcijas vairākkārt veikušas pārbaudi minētajās noliktavās. Pārtikas un veterinārais dienests laikā no 2001. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 1. jūlijam šādas pārbaudes veicis 27 reizes, bet pārkāpumi tika konstatēti tikai 13.—15. maijā kopā ar KAC veiktajā pārbaudē. Par amatpersonu pienākumu negodprātīgu pildīšanu Pārtikas un veterinārā dienesta direktors V.Veldre ierosinājis disciplinārlietas, kuru izmeklēšanas rezultātā PVD Rīgas pārvaldes vadītāja vietniece I.Strika, vecākais pārtikas inspektors A.Priede un eksperts B.Nereta tika disciplināri sodīti. Savukārt 2001.gada 5.oktobrī Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas biroja inspektors N.Margēvičs kopā ar Kontrabandas apkarošanas centra darbiniekiem R.Draņņiku un E.Repšu veica pārbaudi SIA "Sala" noliktavās Traleru ielā 2a, tajā skaitā saldētājkamerās Nr.9 un Nr.10. Pārbaudes laikā tika sastādīts akts par to, ka pārkāpumi nav konstatēti, aktu parakstījuši visi trīs darbinieki, lai gan divi no viņiem attiecīgās saldētājkameras nemaz nebija pārbaudījuši. Kontrabandas apkarošanas centra vadītāja vietnieks R.Celmiņš pārbaudi ierosināja pēc Ekonomikas policijas biroja inspektora N.Margēviča lūguma, un N.Margēvičs arī tika iecelts par grupas vadītāju, bet Ekonomikas policijas birojā informācijas par šādas pārbaudes veikšanu nebija — to apliecina Ekonomikas policijas biroja 2002.gada 29.jūlija vēstule Nr.20/1–3–5769.

Minētos materiālus komisijas nosūtīja Ģenerālprokuratūrai, lai tā izlemtu jautājumu par nepieciešamību šos materiālus pievienot krimināllietai.

IV. Par iespējamiem korupcijas un kontrabandas gadījumiem saņemtās informācijas pārbaude

Savas darbības laikā komisija saņēma gan personisku, gan arī anonīmu informāciju par iespējamiem korupcijas un kontrabandas gadījumiem, kā arī informāciju par iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas darījumos.

1. 2002.gada decembrī komisija uzklausīja Drošības policijas Gulbenes reģionālās nodaļas sevišķi svarīgu lietu inspektora A.Zača informāciju par iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas darījumos. A.Zača sniegtā informācija tika nosūtīta pārbaudei Ģenerālprokuratūrai. Ģenerālprokuratūras atbilde par šīs informācijas pārbaudes rezultātiem klasificēta kā slepena, un rezultāti ir šādi:

1) J.Onckulis aizgājis no darba Drošības policijā;

2) pret Gulbenes ieroču atļaujas nodaļas vadītāju ierosināta krimināllieta par ieroču iegādes atļauju izsniegšanu fiktīvām personām.

2. Šā gada aprīlī tika panākta vienošanās ar iekšlietu ministru par speciālas grupas izveidi. Šo grupu vadīja Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes priekšnieks V.Pumpurs, un tā pārbaudīja komisijas sniegto informāciju par 11 gadījumiem. Daļa no komisijai sniegtās informācijas par iespējamiem korupcijas un kontrabandas darījumiem un nelegālu uzņēmējdarbību apstiprinājās, daļa informācijas apstiprinājās tikai daļēji, bet daļa neguva apstiprinājumu.

Tā, piemēram, šā gada 10.aprīlī, pārbaudot firmas "Polibalt" tipogrāfiju Ulbrokā, Acones ielā 9a, Valsts policija konstatēja, ka šajā tipogrāfijā ražo cigarešu "West" un "Regal" paciņu un bloku iepakojumus, aptuveni 15 veidu alkoholisko dzērienu uzlīmes un Lietuvas akcīzes markas. Pārbaudes gaitā tika izņemts kopumā aptuveni 1 200 000 vienību cigarešu "Regal" un "West" paciņu un bloku iepakojumam paredzēto materiālu. Iespējams, ka minētā produkcija tika izgatavota nolūkā Latvijas Republikā nelegāli izgatavot cigaretes un izplatīt tās valsts iekšējā tirgū, kā arī eksportam. 2002.gada 19.aprīlī Liepājā, muitas kontroles zonā, tika izņemti pieci miljoni cigarešu "Regal", un komplekso ekspertīžu rezultāti pierāda, ka izņemto cigarešu iepakojuma materiāls izgatavots SIA "Polibalt".

Šī lieta pievienota jau 2001.gada oktobrī ierosinātajai krimināllietai, kuru izmeklē Rīgas rajona policijas pārvaldes izmeklētāja S.Cīrule.

Pēc pārbaudes veikšanas kāds tiesībaizsardzības institūcijas darbinieks tikās ar firmas "Polibalt" vadītāju un viņiem bija pusotru stundu ilga saruna, par kuru, pēc komisijas ieskata, būtu jāierosina operatīvās izstrādes lieta.

Savukārt šā gada 29.aprīlī, pamatojoties uz saņemto informāciju, V.Pumpura vadītā operatīvā grupa plkst.17.30 izbrauca uz Deglava ielu 112, kur no konteinera tika izkrauts minerālūdens "Jermuk". Informācijas sniedzējs, distributorfirmas "NOIJS un CO" īpašnieks Spartaks Jesajans, paskaidroja, ka Latvijas tirgū ienākusi nelikumīgi atmuitota krava. Operatīvā grupa kravu aizturēja, un krava tika nogādāta SIA "Spektrs K" noliktavās. Kravas aizturēšanas brīdī S.Jesajans uzrādīja dokumentus par to, ka nelikumīgi ievesto kravu muitas noliktavā nedrīkstēja atmuitot. Par to savlaicīgi, 2002.gada 27.martā, viņš rakstveidā informējis VID DMP. S.Jesajans uzrakstīja iesniegumu Rīgas Ekonomikas policijas priekšniekam I.Raščenokovam par to, ka par šīs kravas nelikumīgu ievešanu viņu informējis Armēnijas uzņēmuma direktors. Neilgi pēc tam, kad operatīvā grupa bija kravu aizturējusi, notikuma vietā ieradās vairāki dažādu tiesībaizsardzības institūciju pārstāvji, kuriem saskaņā ar dienesta

pienākumiem nemaz nevajadzēja tur atrasties, bet kuri izrādīja lielu interesi par notiekošo. Šajā sakarā, pēc komisijas ieskata, būtu jāierosina operatīvās izstrādes lieta.

Ludzas rajonā atrodas koksnes pārstrādes uzņēmums, kurā, pēc informācijas avota ziņām, sestdienu un svētdienu naktīs koka paliktņos tiekot ievietotas kontrabandas cigaretes izvešanai no Latvijas. Pārbaudes rezultātā tika atklāta liela koksnes pārstrādes ražotne. Pēc Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes priekšnieka V.Pumpura teiktā, izstrāde šajā lietā turpināsies.

Komisijas sēdē Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes priekšnieks V.Pumpurs, tāpat kā komisija, atzina, ka ikviens iedzīvotājs varētu sniegt policijai ziņas par iespējamām nelikumībām. Problēma ir tā, ka ne vienmēr tiesībaizsardzības iestāžu darbinieki šo informāciju godprātīgi pārbauda un ne vienmēr amatpersonas pilda savus pienākumus.

3. Pēc palīdzības komisijā mutvārdos vērsās SIA "Dārts" dibinātājs, kurš informēja, ka ONKAB darbinieks Galkins izspiežot naudu par iepriekš kopīgi izveidotās firmas SIA "Securglass" kapitāla daļu sadali. Sūdzētājam tika ieteikts vērsties pie Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes priekšnieka V.Pumpura, viņš arī uzrakstīja attiecīgu iesniegumu. Jāatzīmē, ka nezināmu iemeslu dēļ sūdzētājs šo iesniegumu atsaucis.

4. Komisijā ar iesniegumu vērsās Vasiļjevas kundze un stāstīja, ka pret viņu Ekonomikas policijā ierosināta krimināllieta par grupā izdarītu naudas piesavināšanos no apdrošināšanas kompānijas "Austrumu Alianse", taču krimināllietas ierosināšanas pamatā esošie dokumenti esot viltoti, par to liecinot gan viņas paraksts, gan viņas personu apliecinošie dokumenti. Ģenerālprokuratūras un Iekšlietu ministrijas pārstāvji, salīdzinot dokumentus, konstatēja, ka kases orderis, uz kura pamata Vasiļjevas kundze it kā esot izņēmusi naudu no AAS "Austrumu Alianse", izdots daudz agrāk nekā Vasiļjevas kundzes pase, kura kases orderī norādīta kā Vasiļjevas kundzes personību apliecinošs dokuments. Izziņu šajā krimināllietā izdarīja Ekonomikas policijas biroja inspektore I.Mola. Minētais iesniegums nosūtīts pārbaudes veikšanai Ģenerālprokuratūrai.

5. TV 3 raidījuma "Bez tabu" veidotāji nodeva komisijas rīcībā videokaseti ar raidījumā parādīto videoierakstu, kurā redzams, ka pēc kopīgas alkohola lietošanas N.Margēvičs nodod A.Čepelovam naudu un tā tiek pārskaitīta. Videokasete nodota pārbaudei Ģenerālprokuratūrai.

6. Laikraksts "Vesķi segodņa" pēc komisijas pieprasījuma nodeva tai savā rīcībā esošo informāciju par iespējamiem koruptīviem un kontrabandu veicinošiem darījumiem muitā. Informācija nodota pārbaudei Ģenerālprokuratūrai.

7. Komisijā saņemta un izpētīta anonīma informācija:

1) par Ekonomikas policijas biroja vadītāja V.Brieža un inspektora N.Margēviča, Finansu policijas pārvaldes direktora A.Purmaļa un viņa padotā I.Bundža un Kontrabandas apkarošanas centra darbinieka Latiša iespējamo iesaisti kontrabandas darījumos Latvijā un privātpersonu Čepelova, Truhina, Markauska, Skaburska organizētajiem kontrabandas darījumiem. 2002.gada 29.janvārī materiāli nosūtīti pārbaudei Ģenerālprokuratūrai, un saņemta atbilde Nr.9/21–4–2s (slepena), kura liecina, ka pārbaude un izmeklēšana ierosinātajās krimināllietās turpinās;

2) par kādas personas iesniegumiem, kuri adresēti tiesībaizsardzības iestādēm un Valsts ieņēmumu dienestam un kuros bija runa par A.Basa pretlikumīgo uzņēmējdarbību un dokumentiem, ko, iespējams, varēja izmantot kā pierādījumu krimināllietā par A.Basa nelikumīgo rīcību un kas pazuda no Meža prospekta 52. Iesniegums liecina par Ekonomikas policijas darbinieku N.Margēviča un O. Borovoja iespējamo iesaisti kontrabandas darījumu piesegšanā. Pēc Ģenerālprokuratūras atbildes Nr.9/21–4–2s redzams, ka pārbaude turpinās, vairākas Valsts policijas amatpersonas disciplināri sodītas, kā arī ierosināta krimināllieta un pret N.Margēviču un Ekonomikas policijas izziņas izdarītāju I.Mihailovu celta apsūdzība pēc KL 319.panta par valsts amatpersonas bezdarbību;

3) par automašīnas "Mercedes Benz 2235" (valsts numura zīme EF 9166) ar piekabi (valsts numura zīme J 595), kurā, iespējams, atrodas kontrabandas cigarešu krava, novērošanu SIA "Vējš" piederošajā apsargājamā autostāvvietā Mūkusalas ielā 80 un šīs automašīnas "pazaudēšanu", kurā iesaistīti Valsts policijas darbinieki. Minētā informācija nosūtīta Ģenerālprokuratūrai pārbaudes veikšanai.

Ekonomikas policijas birojs informējis, ka vairāki darbinieki disciplināri sodīti par dienesta pienākumu nolaidīgu pildīšanu.

Ģenerālprokuratūra informēja, ka ierosināta krimināllieta par valsts amatpersonas bezdarbību un ka izmeklēšanu veic Drošības policija;

4) par Kononova grupējumu un atsevišķiem tā locekļiem: G.Babahinu, Vainkausku, G.Šostaku, Ivančiku. Pēc informācijas sniedzēja ziņām, R.Kononovs esot uzpircis Ludzas policijas darbiniekus. Savukārt Ekonomikas policijas biroja grupa no Rīgas, kas aizturējusi Kononovam piederošu cigarešu kontrabandas kravu, šo kravu atdevusi atpakaļ Kononovam. Krievijas Federācijā it kā esot nozagts benzīna kravas sastāvs 1 000 000 ASV dolāru vērtībā, un Latvijā tas aizturēts pēc Ļiscova norādījuma. Tādēļ Kononovs esot organizējis Ļiscova slepkavību. Babahins it kā gatavojot policistu slepkavības. Policijas darbinieks Suranovs esot iesaistīts narkotiku realizācijā. Informācijā ir runa par to, ka visi Grebņevas muitas kontrolpunkta darbinieki esot iebiedēti, jo viņiem draudot ar fizisku izrēķināšanos. Tiek ziņots par informācijas "noplūdi", proti, Kononova grupējums esot bijis informēts par ONKAB un Ekonomikas policijas biroja plānoto pasākumu. Tas liecinot, ka minēto struktūru darbinieki negodprātīgi pilda savus pienākumus. Visa minētā informācija nosūtīta Ģenerālprokuratūrai pārbaudes veikšanai;

5) par iespējamo valsts amatpersonu iesaisti kontrabandas darījumos informācija ierakstīta astoņās audiokasetēs, kuras nosūtītas Ģenerālprokuratūrai pārbaudes veikšanai;

6) it kā V.Ļiscova un P.Brazēviča apkopotajām ziņām par kontrabandas preču "ieplūšanas" shēmām un muitas amatpersonām, kas iesaistītas kontrabandas darījumu piesegšanā. Informācijas sniedzējs norāda, ka minēto informāciju abas iepriekšminētās personas nodevušas gan Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram A.Sončikam, gan Finansu policijas priekšniekam A.Purmalim, gan ONKAB priekšniekam L.Bogdānovam. Sakarā ar šo informāciju uz komisijas sēdi tika izsaukts un izjautāts VID Latgales reģionālās iestādes vecākais muitas eksperts P.Brazēvičs, kurš komisijas sēdē apstiprināja, ka komisijā saņemtā anonīmā informācija ir viens no viņa sagatavotā ziņojuma variantiem. Ziņojumā ir runa par pārkāpumiem tranzīta pārvadājumos. Vairākas autopārvadātāju kompānijas, *Carnety* TIR režīmā veicot tranzīta muitas procedūru, Latvijā nelegāli ievedušas vairāk nekā 40 kravas ar kontrabandas daļu caur Subates robežkontroles punktu, gan reģistrējot iebraukšanas faktu, gan arī to nereģistrējot. Kontrabandas kravas izkrautas Rīgā, Daugavpilī, Jēkabpilī, Rēzeknē. Pēc tam jau tukšas automašīnas izbraukušas no Latvijas caur muitas kontrolpunktiem "Grebņeva", "Terehova" vai "Vientuļi". Ziņojumā norādīts, ka Iekšlietu ministrijas Ludzas rajona darbinieki un muitas darbinieki ar savu bezdarbību veicinājuši kontrabandas kravu ievešanu Latvijā. 2001.gada maija sākumā V.Ļiscovam bija iesniegti visi apkopotie materiāli par gaļas kontrabandu, kas tika veikta, fiktīvi noslēdzot gaļas tranzītu Terehovas un Grebņevas muitas kontrolpunktos. Šie materiāli ietvēra autopārvadātāju firmu sarakstus, tām piederošo automašīnu valsts numurus un datus par to vadītājiem. No muitas apkopotajiem materiāliem zināmi to Ludzas rajona muitas darbinieku uzvārdi, kuri konkrēti noslēguši gaļas kravu viltus tranzītu. Šo informāciju V.Ļiscovs nodevis pārbaudēm. Aptuveni pēc trim četrām dienām Ludzā noticis pirmais uzbrukums V.Ļiscovam un viņa šoferim. 2001.gada 14.jūnijā VID Ludzas rajona nodaļas direktors V.Ļiscovs tika nošauts.

Komisija šā gada sākumā saņēma anonīmu informāciju, kas ietvēra daļu no materiāliem par muitas darbinieku pārbaudi. Komisijas sēdē GMP direktors K.Vītoliņš apstiprināja, ka anonīmi saņemtā informācija ir daļa no Valsts

ieņēmumu dienesta veiktās pārbaudes materiāliem, kas saistīti ar gaļas produktu izvešanu no Latvijas Republikas. Minētā pārbaude ierosināta 2001.gada 12.oktobrī, jo gaļas produktu kravu robežšķērsošanas dati nesakrita ar muitas kontrolpunktos "Terehova" un "Grebņeva" reģistrētajiem kravu izvešanas faktiem, un tās mērķis bija izvērtēt muitas amatpersonu rīcības atbilstību normatīvo aktu prasībām minēto kravu muitas kontroles veikšanā. Jāatzīmē, ka dienesta pārbaudes atzinumā minētās muitas amatpersonas, kuru rīcībā konstatēti fakti, kas rada aizdomas par gaļas produktu fiktīvas izvešanas procedūras noformēšanu, bieži vien ir tās pašas jau P.Brazēviča ziņojumā norādītās amatpersonas, kuras turklāt vairākkārt minētas jau iepriekš komisijā saņemtajā informācijā par muitas darbinieku amata pienākumu negodprātīgu pildīšanu. Pamatojoties uz dienesta pārbaudes atzinumu, tika ierosinātas disciplinārlietas pret 44 VID Ludzas rajona nodaļas muitas amatpersonām. Disciplinārsodi tika piemēroti 18 amatpersonām. Tajā pašā laikā pārbaudes materiāli liecina, ka 24 reizes konstatēti pārkāpumi Valsts robežsardzē un trijos gadījumos nav veikta sanitārā kontrole, taču komisijas rīcībā nav informācijas par to, vai pret šo dienestu darbiniekiem ierosinātas disciplinārlietas un vai viņiem piemērots sods.

Dienesta pārbaudes atzinums un pārbaudes materiāli 2001. gada 15. novembrī kopā ar VID ģenerāldirektora A.Sončika vēstuli tika nosūtīti Latvijas Republikas ģenerālprokuroram J.Maizītim.

Ņemot vērā to, ka P.Brazēviča ziņojums jau 2001. gadā bija nosūtīts vairākām tiesībaizsardzības institūcijām, komisija šo ziņojumu un anonīmās informācijas daļu par VID veikto dienesta pārbaudi nosūtīja Ministru prezidentam A.Bērziņam un LR ģenerālprokuroram J.Maizītim, lai tiktu izvērtēta tiesībaizsardzības institūciju rīcība.

Pēc komisijas rīcībā esošās informācijas, ir noskaidrots V.Ļiscova slepkava un arī iespējamie slepkavības pasūtītāji. Ceram, ka tuvākajā laikā visas vainīgās personas stāsies tiesas priekšā;

7) par valsts tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku iespējamo saistību ar noziedzīgās pasaules pārstāvjiem, šī informācija fiksēta videokasetē, kura nosūtīta pārbaudes veikšanai Ģenerālprokuratūrai;

8) ar iesniegumu par spirta kontrabandu un fiktīvām firmām komisijā griezās J.Vasiļevskis. Minētā informācijas nosūtīta pārbaudes veikšanai Ģenerālprokuratūrai.

V. Valsts tiesībaizsardzības un kontroles institūciju vadītāju un viņu pirmās pakāpes radinieku īpašumu atbilstības ieņēmumiem izvērtēšana

Komisijā tika saņemta anonīma informācija par Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas biroja vadītāja V.Brieža un viņa ģimenes locekļu īpašumu neatbilstību ienākumiem. Analoģiska informācijas iepriekš tika pausta TV3 raidījumā "Bez tabu". Komisija saņemto informāciju savu iespēju robežās precizēja un nosūtīja Ģenerālprokuratūrai pārbaudes veikšanai.

Pēc šīs informācijas publiskošanas plašsaziņas līdzekļos komisija vairākkārt saņēma anonīmu informāciju par dažu valsts tiesībaizsardzības un kontroles institūciju vadītāju un atsevišķu darbinieku īpašumiem, Komisija savu iespēju robežās šo informāciju precizēja un atsevišķos gadījumos nosūtīja Drošības policijai pārbaudes veikšanai.

Pārbaudījusi komisijas nosūtītos materiālus, prokuratūra norāda, ka ar ienākumu gūšanu un uzkrājumu izveidošanu līdz 1994. gadam saistītās informācijas patiesums faktiski nav pārbaudāms — pretpārbaudes nav izdarāmas sakarā ar tā laika grāmatvedības, nodokļu, muitas un robežšķērsošanas procedūras nepilnībām, kā arī informācijas ieguves,

apstrādes un saglabāšanas problēmām. Turklāt par attiecīgo laika periodu noilguma dēļ nav iespējams nedz veikt nodokļu auditu, izdarot uzrēķinu, nedz arī saukt pie krimināltatbildības par izvairīšanos no nodokļu samaksas.

Komisija atzīst, ka tik ilgi, kamēr persona savus izdevumus varēs attaisnot ar iepriekšējos gados gūtiem ienākumiem, kuru esamība nav pārbaudāma, slēptu ienākumu gūšana, neatklājot konkrētu avotu, faktiski nebūs pierādāma.

Komisija uzskata, ka viens no šīs problēmas risinājumiem varētu būt tādas sākumdeklarēšanas vai tai alternatīvas deklarēšanas sistēmas ieviešana, ar kuras palīdzību rezultātu varētu sasniegt pakāpeniski (arī sākumdeklarēšanas gadījumā būtu obligāti nepieciešams ieviest jaunu ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamo ienākumu deklarēšanas sistēmu un tādējādi panākt, ka par visiem legāli izmantojamiem līdzekļiem ir vai nu nomaksāts iedzīvotāju ienākuma nodoklis, vai arī savlaikus sniegta — tātad pārbaudāma — informācija likumu kontrolējošai institūcijai). Savlaicīgas kontroles iespēju nodrošināšanā arī obligāta naudas līdzekļu izcelsmes deklarēšana nekustamā īpašuma pirkšanas gadījumā.

VI. Secinājumi un ieteikumi

1. Komisijas darbības laikā tika atklāti līdz šim lielākie gaļas un cigarešu kontrabandas gadījumi. Attiecīgo krimināllietu izmeklēšana izraisīja savdabīgu lavīnu, kas "izgaismoja" valsts tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekus, konkrēti Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas biroja, Valsts ieņēmumu dienesta Finansu policijas un Kontrabandas apkarošanas centra darbiniekus.

2. Analizējot ar kontrabandas faktiem saistītu krimināllietu izmeklēšanas gaitu profesionālās izmeklēšanas iestādēs, komisija secināja, ka izmeklēšana samērā lēni virzās uz priekšu — gada laikā nav iespējams pabeigt izmeklēšanu krimināllietā un nodot to tiesai. Komisija uzskata: tas notiek tāpēc, ka Latvija ir advokātu valsts, kam raksturīga spēcīga aizstāvība un neuzbrūkoša apsūdzība. Komisijas sēdēs bieži tika minēta frāze "nepietiekama pierādījumu bāze". Šādai situācijai turpinoties, noziedzība kļūs arvien nekaunīgāka, bet kadru mainība tiesībaizsardzības iestādēs — arvien kritiskāka. Tādēļ iekšlietu un tieslietu struktūrām nepieciešams atvēlēt pietiekamus finansu līdzekļus no valsts budžeta.

3. Analizējot likumu izpildi, komisija secināja, ka bieži vien normatīvajos aktos gan ir ietvertas pret kontrabandu un korupciju vērstas normas, taču šie normatīvie akti netiek pildīti.

Komisija secināja, ka Saeimas pastāvīgās komisijas pārsvarā strādā kā likumdošanas komisijas un Saeima nenodrošina pienācīgu likumu izpildes kontroli.

Komisija ierosina izveidot Saeimā pastāvīgi funkcionējošu komisiju, kas uzraudzītu to iestāžu darbu, kuru pienākumos ietilpst cīņa ar korupciju, kontrabandu un organizēto noziedzību.

4. Lai nodrošinātu Satversmē paredzēto parlamentāro izmeklēšanas komisiju sekmīgu darbību, pēc komisijas ieskatiem, Saeimai jāpieņem likums par parlamentārajām izmeklēšanas komisijām.

5. Komisija uzskata, ka Valsts ieņēmumu dienestam jāuzlabo nodokļu piedziņas darba operativitāte, lai novērstu tādu situāciju, ka nodokļu parādsaistības salīdzinājumā ar piedzītajām summām pieaug.

6. Komisija ierosina izdarīt grozījumus Komerclikumā, nosakot, ka:

1) reģistrējot komercsabiedrību vai iegādājoties jau esošas komercsabiedrības kapitāla daļas, jāiesniedz deklarācija par finansu līdzekļu izcelsmi;

2) palielinot komercsabiedrības staūtkapitālu ar naudas līdzekļiem, to iemaksa izdarāma ar kredītiestādes starpniecību.

7. Komisija uzskata, ka sakarā ar komercsabiedrību reģistrāciju vai jau esošas komercsabiedrības kapitāla daļu iegādāšanos Uzņēmumu reģistram jābūt savietojamam ar Iedzīvotāju reģistru, Sodu reģistru, Robežsardzes datiem utt., lai izskaustu iespēju reģistrēt komercsabiedrības uz tādu personu vārda, kuras izcieš sodu brīvības atņemšanas vietā vai arī uz ilgu laiku izceļojušas no valsts. Iedzīvotāju reģistra datu bāzē jābūt informācijai par nozaudētām pasēm un identifikācijas kartēm.

8. Komisija ierosina izdarīt grozījumus Civillikumā, paredzot, ka, slēdzot darījumus, kuru apjoms pārsniedz 10 000 latu, ir nepieciešamas bankas garantijas vai bankas galvojums. Savukārt, iegādājoties nekustamo īpašumu, personai jāapliecina finansu līdzekļu izcelsme.

9. Komisija ierosina papildināt likumu "Par nodokļiem un nodevām", paredzot, ka nodokļu maksātājam jāsniedz Valsts ieņēmumu dienestam ziņas arī par saviem kontiem kredītiestādēs, vai arī izveidot vienotu kontu reģistru, kas atrodas Latvijas Bankas pārziņā.

10. Komisija ierosina izdarīt grozījumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā, paredzot, ka korupcijas subjekts ir arī privātfirmas amatpersona.

11. Komisija ierosina izdarīt grozījumus Krimināllikumā, paredzot, ka krimināltbildības noilgums attiecībā uz sabiedriskajam īpašumam nodarīto kaitējumu ir 10 gadi.

12. Lai sakārtotu robežkontroli un īstenotu uzraudzību pār muitas procedūru veikšanu, komisija ierosina Latvijas valsts robežas muitas kontrolpunktos novietot:

1) svarus, kas elektroniski ievada datus par kravas svaru muitas deklarācijā;

2) rentgenaparātus, ar kuru palīdzību netiktu pieļauta nozagto automašīnu izvešana no valsts un tiktu kontrolēta riska kravu (narkotikas, cigaretes un citas) ienākšana valstī, kā arī tiktu novērsts fiktīvais tranzīts.

13. Komisija ierosina papildināt GMP centrālās muitas informācijas sistēmas operatīvā riska datu bāzi ar fiktīvo uzņēmumu reģistrācijas informatīvās sistēmas datiem.

14. Komisija ierosina izdarīt grozījumus Krimināllikuma 209. pantā, paredzot krimināltbildību par apzināti nepatiesu ziņu saturošu dokumentu iesniegšanu Uzņēmumu reģistram.

15. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa pārtikas apritē iesaistīto firmu ir fiktīvas un ka, pēc Uzņēmumu reģistra rīcībā esošās informācijas, fiktīvo uzņēmumu reģistrācijas informatīvajā sistēmā iekļautas 1375 fiktīvas firmas un 800 ofšora kompānijas, kas darbojas Latvijā, komisija ierosina visām valsts tiesībaizsardzības institūcijām un valsts iestādēm, kuras izsniedz atļauju atsevišķu uzņēmējdarbības veidu veikšanai, nodrošināt pieeju fiktīvo uzņēmumu reģistrācijas informatīvās sistēmas datiem.

16. Komisija secina, ka steidzami jānovērš tiesībaizsardzības iestāžu kompetences dublēšanās. Par katru nozari, kas uzticēta tiesībaizsardzības institūcijām, ir jāatbild vienai noteiktai institūcijai, un par kontrabandas apkarošanu galvenajai atbildīgajai institūcijai jābūt Valsts ieņēmumu dienestam, kura ietvaros jāizveido viena, bet spēcīga struktūrvienība.

17. Komisija uzskata, ka steidzami jāpieņem likums par sākumdeklarēšanas vai tai alternatīvas deklarēšanas sistēmu vai arī ar likumu jānosaka obligāta naudas līdzekļu izcelsmes deklarēšana nekustamā īpašuma pirkšanas gadījumā.

18. Komisija uzskata, ka jārod risinājums, atbilstoši kuram personas varētu valsts tiesībaizsardzības un kontroles iestādēm sniegt informāciju pārbaudei tā, lai tas neradītu problēmas informācijas sniedzējiem.

19. Komisija ierosina Zemkopības ministrijai sagatavot grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr.104 "Kārtība, kādā Latvijā ievedama gaļa" nolūkā vienkāršot kārtību, kādā no gaļas ievedēju uzņēmumu saraksta izslēdzami uzņēmumi, kuri, ievedot un uzglabājot gaļu Latvijā, pārkāpuši normatīvos aktus vai nodokļu likumus pēc tiesībaizsardzības vai kontroles institūciju ierosinājuma.

20. Komisija ierosina Ministru kabinetam izdarīt grozījumus Ministru kabineta 2000. gada 5. septembra noteikumos Nr.311 "Naftas produktu (degvielas) aprites noteikumi", izslēdzot naftas produktu (degvielas) vairumtirdzniecību kā naftas produktu aprites veidu vai arī palielinot valsts nodevas likmi naftas produktu (degvielas) vairumtirdzniecībai.

21. Komisija ierosina Ministru kabinetam palielināt valsts nodevas likmi par speciālas atļaujas izsniegšanu akcīzes preču vairumtirdzniecībai.

22. Komisija ierosina normatīvajos aktos paredzēt to uzņēmējsabiedrību civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, kuras nodarbojas ar preču importu, reeksportu un tranzītu.

23. Komisija ierosina izdarīt grozījumus Muitas likuma 18. un 136. pantā, aizliedzot muitas noliktavai iespēju deklarēt kravu importētāja vietā.

24. Komisija ierosina Ministru kabinetam izdarīt grozījumus Ministru kabineta 1998. gada 31. marta noteikumos Nr.114 "Kārtība, kādā izpildāma muitas procedūra — ievešana muitas noliktavā", paredzot publiskajā muitas noliktavā uzglabātajām precēm īpašumtiesību maiņu, par kuru rakstveidā tiek informēta muitas uzraudzības iestāde un tiek veikts ieraksts muitas noliktavas preču uzskaites žurnālā, kā arī piemērojot precēm muitas procedūru — izlaišanu brīvam apgrozījumam un muitas maksājumus aprēķinot no preču muitas vērtības brīdī, kad tās tiek izvestas no muitas noliktavas, bet nesamazinot preču sākotnējo muitas vērtību.

25. Komisija ierosina izdarīt grozījumus Alkohola aprites likumā un likumā "Par akcīzes nodokli alkoholiskajiem dzērieniem", vienādojot abos likumos ietvertos terminus, kā arī nosakot ierobežojumus attiecībā uz uzņēmējsabiedrību iesaistīšanos alkohola apritē.

Tiesību aktu un oficiālo paziņojumu oficiālā publikācija pieejama laikraksta "Latvijas Vēstnesis" drukas versijā.